

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

***Зірка, яка ніколи не
згасне***

До 400-річчя від дня народження

Жана Батиста Мольєра

Бібліографічний покажчик

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Зірка, яка ніколи не згасне

До 400-річчя від дня народження

Жана Батиста Мольєра

Бібліографічний покажчик

Славутич 2022

Даний бібліографічний покажчик підготовлено відділом бібліотечно–бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно–інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене 400–річчю від дня народження Жана-Батиста Мольєра – видатного французького драматурга, актора, засновника французького театру комедії, жанру «високої комедії» і «комедії-балету».

Посібник містить біографію Ж.-Б. Мольєра, публікації про твори письменника, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків, позакласних заходів, сценарії, інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л. І., Соловійова Л. О.,
Янченко О.О.

Відповідальний
за випуск:

Портная Н. В.

*«Найкраще, що я можу зробити, –
це викривати в смішних зображеннях
вади мого часу»*
Мольєр

Жан Батист Мольєр (справжнє ім'я Жан Батист Поклен) – видатний французький письменник, драматург і актор, театральний діяч, реформатор сценічного мистецтва, творець класичної комедії. Творчість Мольєра мала чималий вплив на подальший розвиток світової драматургії.

Жан Батист Поклен народився в Парижі 15 січня 1622 року. Він походив зі старовинної буржуазної сім'ї. Батько Мольєра був успішним купцем, сім'я жила дуже забезпечено. Його батьки служили при дворі короля. З 1636 р. Жан Батист здобував освіту в престижному навчальному закладі – єзуїтському Клермонському коледжі, в 1639 р., після його закінчення, Мольєр витримав в Орлеані іспит на звання ліцензіата. Проте ні юридична кар'єра, ні ремесло батька його не приваблювали. Зрештою він обрав професію актора.

Тоді він узяв собі псевдонім Мольєр і у віці 21 р. організував трупу з 10 акторів – «Блискучий театр». Не знайшовши собі популярності у столиці, вони примикають до трупи бродячих артистів та мандрують у провінції. Саме під час цих подорожей він набрався театального та життєвого досвіду. Через відсутність нового репертуару Мольєр зайнявся драматургією. Багато фарсових сцен, написаних на той момент, не збереглися. Залишилися лише невеликі п'єси «Летючий лікар» та «Ревнощі Барбульє». До пізніших п'єс відносяться: «Горжібюс в мішку», «Витівки Скапена», «План-план», «Три доктори», «Козакін», «Удаваний вайло» та ін. У манері італійської літературної комедії Мольєр пише великі дві комедії у віршах – «Очманілій» (1655 р.) і «Любовна досада» (1656 р.).

У 1658 році трупа повернулася в Париж. Комедія «Закоханий лікар» викликала неймовірний фурор серед паризької

аристократії, визначивши долю комедіантів. Король надав їм у повне розпорядження придворний театр, на підмостках якого вони виступали протягом трьох років, а потім перейшли до театру Пале-Рояль.

Період перебування в Парижі був ознаменований появою таких чудових комедій, як «Смішні манірниці», «Школа чоловіків», «Школа дружин», «Тартюф», «Дон Жуан», «Уявний хворий», «Міщанин-шляхтич», «Мізантроп», «Одруженні з примусу» та ін.

Мольєр був не лише віртуозним драматургом, а й чудовим актором.

Помер Мольєр 17 лютого 1673 р. в Парижі після спектаклю «Удаваний хворий», де грав головну роль. Незважаючи на те, що відчував себе погано, спектакль скасовувати не став. Догравши роль до кінця, піти з театру сам вже не міг і помер через кілька годин. Причина смерті – туберкульоз.

Церковна влада відмовилася поховати його за християнським обрядом. Тільки після втручання короля тіло Мольєра було поховано 21 лютого на цвинтарі Св. Йосипа.

У 1792 році його останки були перенесені в музей французьких пам'ятників, а в 1817 перепоховані на кладовищі Пер-Лашез, в Парижі.

Спадщина Мольєра становить понад 32 драматичні твори, які написані в різних жанрах: дивертисмент, комедія-балет, фарс, пастораль, побутова комедія, комедія моралі, висока комедія і т.д. У його п'єсах має місце трагізм, неоднозначність, надмірність персонажів, що, зрештою, вказує на людську недосконалість. Він, зазвичай, висміював лицемірство, тупість, чванство, дворянську пиху та інші пороки, властиві суспільству на той час.

П'єси Мольєра досі ставляться на театральних сценах по всьому світу і екранізуються в кінематографі.

- ◆ Ім'я Мольєра носить одна з паризьких вулиць.
- ◆ Один з кратерів планети Меркурій був названий ім'ям письменника.
- ◆ Ім'я письменника носить одна з головних літературних премій Франції.

Творча спадщина Ж. Б. Мольєра

Мольєр Ж. Б. Критика «Школи жен» / Ж. Б. Мольєр // Зарубежна література епохи класицизму і Просвіщення: Кн. для читання. 9 кл. / сост. М. Б. Бабинський. – М.: Школа-Пресс, 1994. – С. 325-340. – (Круг читання: Шкільна програма).

Мольєр Ж. Б. Мещанин во дворянстві: Комедія-балет в п'яти діях / Ж. Б. Мольєр // Зарубежна література для школярів. Енциклопедія: Том 2 / Сост. Н. Вадченко, Н. Хаткіна. – Донець: Сталкер, 1996. – С. 5-89.

Мольєр Ж. Б. Мещанин во дворянстві: Комедія-балет в п'яти діях / Ж. Б. Мольєр; пер. Н. Любімова, стихів в пер. Арго // Зарубежна література епохи класицизму і Просвіщення: Кн. для читання. 9 кл. / сост. М. Б. Бабинський. – М.: Школа-Пресс, 1994. – С. 238-306. – (Круг читання: Шкільна програма).

Мольєр Ж. Б. Міщанин-шляхтич (скорочено) / Ж. Б. Мольєр; пер. І. Стешенко // Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закладів / В. Звиняцьковський, Є. Волощук, Б. Бігун. – К.: Генеза, 2006. – С. 316-323.

Мольєр Ж. Б. Міщанин-шляхтич / Ж. Б. Мольєр; пер. І. Стешенка // Зарубіжна література. Хрестоматія: Пробний навч. посібник для 6-11 класів загальноосвітніх шкіл республіки / упоряд. Г. М. Сиваченко, І. О. Києнко. – К.: Радянська школа, 1990. – С. 148-171.

Мольєр Ж.-Б. Міщанин-шляхтич / Ж.-Б. Мольєр // Зарубіжна література. Стислий виклад змісту всіх творів за новою шкільною програмою. 8-9 класи: Навч. видання / автори-упорядники А. М. Яковлева, О. Д. Марченко, О. І. Опришко, І. М. Ремез. – Харків: Ранок, 2001. – С. 209-222. – (Дайджест).

Мольєр Ж.-Б. Міщанин-шляхтич / Мольєр; пер. з фр. І. Стешенко // Від античності до класицизму: Хрестоматія із

зарубіжної літератури / упоряд. Ю. Ковбасенко, Л. Ковбасенко, Л. Кулікова. – К.: Укр. асоціація викладачів зарубіжної літератури, 2001. – С. 697-731.

Мольєр Ж.-Б. Міщанин-шляхтич: Комедія (скорочено) / Ж.-Б. Мольєр; пер. І. Стешенко // Зарубіжна література: Хрестоматія. 9 клас / упорядник І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2005. – С. 184-204.

Мольєр Ж.-Б. Мещанин-шляхтич (уривки) / Жан-Батіст Мольєр; пер. І. Стешенко // Б. Б. Шалагінов. Зарубіжна література: Від античності до першої половини XIX століття: Хрестоматія для 9 кл. середніх загальноосвітніх закладів. – К.: Вежа, 2002. – С. 120-146.

Мольєр Ж.-Б. Тартюф, або ж Облудник (уривки). Міщанин-шляхтич (уривки) / Ж.-Б. Мольєр // Зарубіжна література: Пробний підручник-хрестоматія для 9 класу загальноосвіт. шк. / Л.В. Горелік, В.М. Грачова, Т.Б. Недайнова, В.П. Царьова; за ред. Т.Б. Недайнової. – К.: Вежа, 1997. – С. 75-109.

Мольєр Ж.-Б. Тартюф, или обманщик: Комедия в пяти действиях. 9 класс / Ж.-Б. Мольєр; пер. Н. Любимова // Хрестоматія по зарубешной литературе для средней школы: Учеб. пособие для 5-9 кл. В 2-х ч. Ч. 1 / составители Г. Г. Подольская, И. В. Колесова. – Астрахань: Изд-во Астрахан. пед. инст.; Челябинск: Пластик-информ, 1995. – С. 304-376.

Про життя і творчість

Абрамов Ю. А. Мольєр. «Тартюф» / Ю. А. Абрамов, В. Н. Демин // 100 великих книг. – М.: Вече, 2000. – С. 283-286. – (100 великих).

Градовський А. В. Взаємозв'язки української та зарубіжної літератури «Стара моя думка на тім огні горіла...»: Комедії

Мольєра «Міщанин – шляхтич» та Івана Карпенка – Карого «Мартин Боруля» (9 клас). / А. В. Градовський // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1998. – № 3. – С. 15-16.

Градовський А. В. «Ми скрити вміємо запасся потайне...»: «Гартюф» Ж.-Б. Мольєра та «Глитай або ж павук» М. Кропивницького (8 кл.) / А. В. Градовський // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1999. – № 5. – С. 45-46.

Давиденко Г. Й. Ж.-Б. Мольєр «Міщанин-шляхтич» – вершина жанру комедії-балету / Г. Й. Давиденко, М. О. Величко // Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII століття: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – С. 178-180.

Давиденко Г. Й. Життя і творчість Ж.-Б. Мольєра / Г. Й. Давиденко, М. О. Величко // Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII століття: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – С. 71-80.

Маранцман В. Г. Мольєр / В. Г. Маранцман // Художественная литература: Книга для учащихся 9-х классов. – М.: Просвещение, 1991. – С. 70-72.

Мольєр Жан Батист // Все обо всех: Научно-популярное издание. Т. 1 / Г. П. Шалаева, Л. В. Кашинская, Т. Н. Колядич, В. П. Ситников; научн. редактор В. В. Славкин. – М.: Филолог. об-во «Слово», Компания «Ключ-С», АСТ, 1996. – С. 268-271.

Мольєр Жан Батист // Зарубежная литература для школьников. Энциклопедия: Том 2 / Сост. Н. Вадченко, Н. Хаткина. – Донецк: Сталкер, 1996. – С. 4.

Мольєр Жан Батист // Зарубежная литература эпохи классицизма и Просвещения: Кн. для чтения. 9 кл. / сост. М. Б. Бабинский. – М.: Школа-Пресс, 1994. – С. 235-237. – (Круг чтения: Школьная программа).

Мольєр Жан Батист // 500 знаменитых людей планеты / Худож.-оформитель Л. Д. Киркач-Осипова. – Харьков: Фолио, 2005. – С. 507-509.

Мольер Жан Батист // Хрестоматія по зарубіжній літературі для середньої школи: Учеб. посібник для 5-9 кл. В 2-х ч. Ч. 1 / составители Г. Г. Подольская, И. В. Колесова. – Астрахань: Изд-во Астрахан. пед. инст.; Челябинск: Пластик-информ, 1995. – С. 302-303.

Мольер // Зарубіжна література: Пробний підручник-хрестоматія для 9 класу загальноосвіт. шк. / Л. В. Горелік, В. М. Грачова, Т. Б. Недайнова, В. П. Царьова; за ред. Т. Б. Недайнової. – К.: Вежа, 1997. – С. 74-75.

Мольер // Зарубіжна література: Хрестоматія. 9 клас / упорядник І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2005. – С. 180-184.

Мольер Жан Батист // Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закладів / В. Звиняцьковський, Є. Волощук, Б. Бігун. – К.: Генеза, 2006. – С. 313-316.

Мольер (Жан Батист Поклен) // Усі зарубіжні письменники / упоряд. О. Д. Міхільов та ін. – Харків: Торсінг плюс, 2008. – С. 187-191.

Мольер. «Міщанин-шляхтич»: У пошуках методичних варіантів: Природа комічного у п'єсі (9 клас) // Всесвітня література в навчальних закладах. – 2002. – № 12. – С. 43-51.

Неженець Т. К. Вивчення творчості Ж. Б. Мольєра в школі: Урок за твором «Міщанин-шляхтич» / Т. К. Неженець // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 15-16. – С. 21-22.

Ніколенко О. М. Жан Батист Мольєр / О. М. Ніколенко // Бароко, класицизм, просвітництво. Література XVII-XVIII століть: Посібник для вчителя. – Харків: Ранок, 2008. – С. 96-118. – (Скарбниця словесника).

Прокаев Ф. И. Жан Батист Мольєр и его комедия «Мещанин во дворянстве»/ Ф. И. Прокаев, И. В. Долгаев,

Б. В. Кучинский // Зарубежная литература в школе: Книга для учителя. – К.: Рад. школа, 1987. – С. 59-78.

Шалагінов Б. Б. Жан-Батіст Мольєр / Б. Б. Шалагінов // Зарубіжна література: Від античності до першої половини ХІХ століття: Хрестоматія для 9 кл. середніх загальноосвітніх закладів. – К.: Вежа, 2002. – С. 118-120.

Розробки уроків та сценарії

Буцька І. В. Висміювання пихи, марносластва та безпідставних претензій на аристократизм у комедії Ж. Б. Мольєра «Міщанин-шляхтич»: Урок вивчення художнього твору / І. В. Буцька // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 21. – С. 17-18.

Кириленко С. В. Система уроків за комедією Ж.Б. Мольєра «Міщанин-шляхтич». 9 клас / С. В. Кириленко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 20. – С. 16-23.

Кордибанюк В. Л. Мольєр «Міщанин-шляхтич»: Урок з елементами рольової гри в 9 класі / В. Л. Кордибанюк // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2016. – № 15-16. – С. 19-21.

Куцінко О. Г. Бароко і класицизм: Цикл уроків за твором Мольєра «Міщанин-шляхтич» в 8 класі / О. Г. Куцінко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2020. – № 3-4. – С. 33-40.

Левицька І. В. «Зірка, яка ніколи не згасне». Слово про Мольєра: Урок засвоєння нових знань / І. В. Левицька, І. І. Радиш // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 23. – С. 15-21.

Луков В. Мольєр Жан Батист / В. Луков // Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2006. – С. 201-207.

Пархоменко О. В. «Велике прагнення», позбавлене будь-якого сенсу (Мольєр «Міщанин-шляхтич»); І. Карпенко-Карий

«Мартин Боруля»): Урок в 10 класі / О. В. Пархоменко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2016. – № 9-10. – С. 9-12.

Пастух Т. В. Система образів у комедії Ж. Б. Мольєра «Міщанин-шляхтич»: Урок формування знань / Т. В. Пастух // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2010. – № 18. – С. 27-29; 2012. – № 20. – С. 21-24.

Сальнікова О. В. Класицизм. «Мольєр безсмертний...»: Нетрадиційний урок із елементами комбінованого та інтегрованого уроків / О. В. Сальнікова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2017. – № 17-18. – С. 51-54.

Соловей Т. Г. Карнавал для Журдена: Изучение комедии Ж.-Б. Мольера Мещанин во дворянстве» / Т. Г. Соловей // Уроки літератури (Приложение к Литературе в школе). – 2008. – № 6. – С. 11-15.

Стрельник С. М. Компаративний аналіз комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич» та Івана Карпенка-Карого «Мартин Боруля»: Урок в 9 класі / С. М. Стрельник // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2017. – № 21-22. – С. 50-52.

Сутула О. Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури: Цикл уроків за твором Ж. Б. Мольєра «Мещанин-шляхтич» / О. Сутула, І. Тригуб // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 7-8. – С. 80-86.

Троцик О. Виховний потенціал класицистичної комедії: Методична передмова до уроку-дослідження жанрових особливостей комедії Ж.-Б. Мольєра «Міщанин-шляхтич» / О. Троцик // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2006. – № 4. – С. 21.

Фокіна І. П. Жан Батист Мольєр. «Міщанин-шляхтич»: Уведення в читання й аналіз комедії: Урок в 9 класі / І. П. Фокіна // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 17. – С. 21-25.

Хроменко І. А. За законами художньої творчості: Урок-портрет Ж. Б. Мольєра // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2006. – № 12. – С. 44-50.

Інтернет-ресурси

Мольєр Жан-Батист [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енцикл. – Електр. дані. – Режим доступу:

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%94%D1%80>. – Назва з екрану. – Дата останньої правки 25.10.2021. – (Дата звернення 28.12.2021).

Мольєр Жан-Батист – біографія [Електронний ресурс] // УкрЛіб: Бібліотека Української Літератури. – Електр. дані – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4317>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Мольєр Жан-Батист – біографія (стисло) [Електронний ресурс] // УкрЛіб: Бібліотека Української Літератури. – Електр. дані – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4517>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Мольєр Жан-Батист – книги і біографія [Електронний ресурс] // Yakaboo. – Електр. дані – Режим доступу: https://www.yakaboo.ua/ua/author/view/Zhan_Batist_Mol_er/. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Мольєр Жан-Батист – твори і біографія [Електронний ресурс] // Все для дітей. – Електр. дані – Режим доступу: <https://dityinfo.com/zarubizhnoi/moler-biografiya.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Мольєр Жан-Батист – біографія (коротко) [Електронний ресурс] // Dovidka.biz.ua. – Електр. дані – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/biografiya-molyera/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Волощук Є. Мольєр – комедіограф, актор, театральний діяч. Провідні теми та художні особливості комедій Мольєра. [Електронний ресурс] / Є. Волощук // Гіпермаркет знань. – Електр. дані – Режим доступу: https://edufuture.biz/index.php?title=%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%94%D1%80_%E2%80%94%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84,%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80,%D1%82%D0%B5%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D0%B4%D1%96%D1%8F%D1%87.%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%96%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B9%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%94%D1%80%D0%B0. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Блискучий театр Мольєра [Електронний ресурс] // [Library Art Blog](https://artlibraryblog.wordpress.com/2022/01/18/%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%B9-%D1%82%D0%B5%D0%B0%D1%82%D1%80-%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%94%D1%80%D0%B0/). – Електр. дані – Режим доступу: <https://artlibraryblog.wordpress.com/2022/01/18/%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%B9-%D1%82%D0%B5%D0%B0%D1%82%D1%80-%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%94%D1%80%D0%B0/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 18.01.2022).

Кошелевський В. Мольєр, Жан Батист (Поклен) [Електронний ресурс] / В. Кошелевський // Youtube. – Електр.

дані – Режим доступу:
<https://www.youtube.com/watch?v=zMbipjjSYbg>. – Назва з екрану.
– (Дата звернення 28.12.2021).

Мольєр – майстер класицистичної комедії [Електронний ресурс] / Мукачівський музей // Youtube. – Електр. дані – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=EC3uCh7KnNg>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Гиренко Н. Мольєр «Міщанин-шляхтич»: Історія створення комедії [Електронний ресурс] / Наталя Гиренко // Youtube. – Електр. дані – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=crCIEN4Ktpg>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Мельник М. І. Життєвий і творчий шлях Мольєра: презентація [Електронний ресурс] / М. І. Мельник // . – Електр. дані – Режим доступу:
https://docs.google.com/presentation/d/1ByrmJ_ZPnsJSp53vB98IKOS3IcEyUZVj7Hl5RnqisY0/htmlpresent. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Життєвий шлях Мольєра – витоки його творчості [Електронний ресурс]. – Електр. дані – Режим доступу: <https://ukr.school-essay.ru/zhittyevij-shlyax-molyera-vitoki-jogo-tvorhosti/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Мольєр – майстер класицистичної комедії [Електронний ресурс] // ТОВ «На урок». – Електр. дані – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/moler---mayster-klasicistichno-komedi-hudozhne-novatorstvo-molera-u-dramaturgi-vpliv-yogo-vidkriv-na-svitove-teatralne-mistectvo-98555.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 28.12.2021).

Зміст

Біографія письменника.....	3
Творча спадщина Ж. Б. Мольєра.....	6
Про життя і творчість.....	7
Розробки уроків та сценарії.....	10
Інтернет-ресурси.....	12